

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE VIIe KAMER

A R R E S T

**nr. 221.090 van 18 oktober 2012
in de zaak A. 205.178/VII-38.553.**

In zake : 1. Maria HENDRICKX
 2. de VZW NATUURPUNT OOST-BRABANT
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Peter De Smedt
 kantoor houdend te 9000 Gent
 Kasteellaan 141
 bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen :

het VLAAMSE GEWEST, vertegenwoordigd door de Vlaamse
regering
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Bart Bronders
kantoor houdend te 8400 Oostende
Archimedesstraat 7
bij wie woonplaats wordt gekozen

Tussenkomen partij :
 Pieter VAN DOOREN
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Peter Flamey en Gregory Verhelst
 kantoor houdend te 2018 Antwerpen
 Jan Van Rijswijcklaan 16
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 8 juni 2012, strekt tot de schorsing van de tenuitvoerlegging van het besluit van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur van 5 april 2012 waarbij de beroepen ingesteld tegen de beslissing van de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant van 6 oktober 2011, houdende het verlenen aan Pieter Van Dooren van de milieuvergunning voor het

verder exploiteren en veranderen van een varkenshouderij, gelegen aan de Wissenbeemd 9 te Bekkevoort, gedeeltelijk gegrond worden verklaard en de beroepen beslissing in diër voege wordt gewijzigd dat de gevraagde vergunning wordt verleend mits aanpassing en aanvulling van de bijzondere exploitatievoorwaarden.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

Auditeur Dieter Decock heeft een verslag opgesteld.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 11 oktober 2012.

Staatsraad Peter Sourbron heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Peter De Smedt, die verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Emmanuel Verhaest, die loco advocaat Bart Bronders verschijnt voor de verwerende partij, en advocaat Gregory Verhelst, die verschijnt voor de tussenkomende partij, zijn gehoord.

Auditeur Dieter Decock heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Tussenkomst

3. Met een op 28 juni 2012 ter post aangetekend verzoekschrift vraagt Pieter Van Dooren om in het geding te mogen tussenkomen.

Er is grond om dat verzoek in te willigen, wat betreft het administratief kort geding.

IV. Feiten

4.1. Pieter Van Dooren exploiteert aan de Wissenbeemd 9 te Bekkevoort een varkenshouderij. De inrichting is vergund voor het houden van 1.700 varkens, 250 zeugen en 1.600 biggen.

Met het oog op de uitbreiding van zijn veeteeltbedrijf met 1.744 varkens, 230 zeugen, 2 beren, 3.000 biggen en een biogasinstallatie met een capaciteit van 24.000 ton per jaar, dient hij op 5 mei 2011 een milieuvergunningsaanvraag in tot verandering van de inrichting. Bij de aanvraag is een milieueffectenrapport (hierna : MER) gevoegd.

4.2. Op 6 oktober 2011 verleent de deputatie van de provincie Vlaams-Brabant, mits het opleggen van een aantal bijzondere exploitatievoorwaarden, de gevraagde vergunning.

4.3. Tegen deze vergunningsbeslissing worden een aantal administratieve beroepen ingesteld.

4.4. Doorheen de administratieve beroepsprocedure worden de nodige adviezen ingewonnen. Zo adviseren het Agentschap voor Natuur en Bos, de afdeling Stedenbouwkundig Beleid en Onroerend Erfgoedbeleid en het Agentschap Onroerend Erfgoed ongunstig, de afdeling Toezicht Volksgezondheid en de afdeling Milieuvergunningen voorwaardelijk gunstig en de afdeling

Ecologisch Toezicht, de afdeling Operationeel Waterbeheer en de Gewestelijke Milieuvergunningscommissie gunstig.

4.5. Op 5 april 2012 verklaart de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur de beroepen gedeeltelijk gegrond. De milieuvergunning wordt verleend, met dien verstande dat er een aantal wijzigingen en aanvullingen plaatsvinden op het vlak van de bijzondere exploitatievoorwaarden. Dit is het bestreden besluit, waarvan de motieven als volgt luiden :

"Overwegende dat de aanvraag betrekking heeft op de uitbreiding van een gesloten varkenshouderij momenteel vergund voor het houden van 1.700 andere varkens, 250 zeugen en 1.600 niet-vergunningsplichtige biggen tot 24 augustus 2024; dat de aanvraag een uitbreiding inhoudt met 1.744 andere varkens (totaal van 3.444), 230 zeugen (totaal 480), 2 beren, 3.000 niet-vergunningsplichtige biggen en een nieuwe biogasinstallatie voor het verwerken van 24.000 ton per jaar;

Overwegende dat het beroep ingediend door de gemeente Bekkevoort en een omwonende betrekking heeft op de impact van de uitbreiding op het landschap, de verkeersveiligheid en de natuur;

Overwegende dat de inrichting is gelegen in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied; dat de onmiddellijke omgeving rond de inrichting schaars bebouwd is; dat de meest nabije woning is gelegen in landschappelijk waardevol agrarisch gebied op ongeveer 240 m van de nog te bouwen vergistingsinstallatie; dat de dorpskern van Assent op ongeveer 800 m van de inrichting is gelegen;

Overwegende dat de aanvraag m.e.r.-plichtig is; dat een MER-rapport werd opgemaakt door een erkend deskundige m.e.r. en goedgekeurd door de dienst Mer op 16 februari 2011; dat in het MER-rapport onder andere een uitgebreide geurstudie werd uitgevoerd met aanbevelingen voor geurreductie;

Overwegende dat de uitbreiding de bouw van 2 nieuwe stallen inhoudt, namelijk een nieuwe varkensstal voor vleesvarkens en een nieuwe stal voor zeugen, kraamzeugen en een biggenbatterij; dat beide stallen uitgerust zullen worden met combiwassers of vernieuwde chemische luchtwassers (met geurreductie van minstens 75%); dat 2 bestaande stallen zullen uitgerust worden met eenzelfde combiwasser of chemische wasser systeem (eveneens een geurreductie van minstens 75%); dat 2 bestaande stallen (stal 2 en 3) niet op een luchtwassysteem zullen aangesloten worden omdat dit niet haalbaar is; dat voor die 2 stallen in de bijzondere voorwaarden van het besluit opgelegd wordt dat deze binnen een termijn van 10 jaar na het verkrijgen van de vergunning ammoniakemissiearm moeten uitgevoerd worden; dat in de bijzondere voorwaarden van het bestreden besluit een specifiek geurreductie rendement van minstens 75 % werd opgelegd voor de luchtwassystemen;

Overwegende dat bovenstaande reductiemaatregelen ervoor zorgen dat de

geuremissie beperkt zal worden tot 54.660,11 Oue/s wat een vermindering van 26 % ten opzichte van de huidige vergunde situatie (77.396,55 Oue/s) betekent; dat er voor de huidige vergunde situatie in het verleden geen klachten werden ingediend;

Overwegende dat volgens de geurstudie het aantal woningen gelegen binnen de contour van 3 - 5 Oue/m³ vermindert ten opzichte van de huidige situatie van 82 woningen naar 66; dat geen enkele van deze woningen een negatief effect ondervindt; dat het aantal woningen gelegen binnen de contour van 5 - 10 Oue/m³ vermindert met 3 woningen tot 18 woningen; dat er voor 4 van deze woningen een negatief effect is; dat deze woningen alle 4 in de onmiddellijke omgeving van het veeteeltbedrijf nr.5 liggen en weinig worden beïnvloed door voorliggende inrichting; dat in de nieuwe situatie 13 woningen (in vergelijking met 16 in de huidige toestand) gelegen zijn in een zone van meer dan 10 Oue/m³; dat 7 van deze woningen horen bij een veeteeltbedrijf en dat geen enkele van deze woningen gelegen is binnen de contour van meer dan 10 Oue/m³ rond het bedrijf dat voorwerp is van deze aanvraag;

Overwegende dat er ten opzichte van de huidige situatie (vergund tot 2024) een geurreductie (26 %) zal gerealiseerd worden; dat de geurhinder ten gevolge van deze uitbreiding bijgevolg aanvaardbaar wordt geacht;

Overwegende dat er omwille van de gekozen luchtwassersystemen eveneens een ammoniakreductie zal zijn; dat er, afhankelijk van het gekozen luchtwassersysteem, een reductie van 6.595,5 kg NH₃/jaar naar 3.639,15 kg NH₃/jaar of 3.184,80 kg NH₃/jaar kan bekomen worden; dat ook door het aanbieden van meerfasenvoeding (afstemming voeding op de specifieke behoefte van het dier in functie van de groei) een daling van de stikstofexcretie in de mest zal bekomen worden;

Overwegende dat de uitbreiding onder de 100 % blijft ten opzichte van de vergunde situatie op 1 januari 1993; dat de beroepers de 100 % uitbreiding berekenen vanuit het aantal varkens terwijl er gerekend moet worden met het aantal varkensseenheden (zeug = 2,5 varkensseenheden en een ander varken > 10 weken = 1 varkensseenheid); dat het bedrijf in de huidige situatie 2.325 varkensseenheden telt en in de toekomstige situatie 4.646 varkensseenheden; dat er bijgevolg minder dan 100 % uitbreiding wordt aangevraagd;

Overwegende dat de vergistingsinstallatie een installatie betreft met een capaciteit van gemiddeld 24.000 ton biomassa per jaar; dat de installatie zal bestaan uit een ontvangstloods met de eigenlijke installatie, twee biogastanks en een tank voor opslag van digestaat;

Overwegende dat de mestinput van 8.000 ton/jaar volledig afkomstig is van het eigen bedrijf; dat het bedrijf ook deels zelf instaat voor de input van gras en maïs zodat in totaal ongeveer 60 % van de inputstroom afkomstig is van het bedrijf zelf;

Overwegende dat de ontvangsthal in onderdruk gehouden wordt om te vermijden dat bij het openen van poorten of via kieren geurcomponenten kunnen ontsnappen naar de omgeving; dat de uitgaande lucht langs een chemische en biologische luchtwasser wordt geleid; dat het aangewezen is dit luchtwassersysteem op te leggen in een bijzondere voorwaarde; dat de geuruitstoot vanuit deze loods tot een minimum kan worden herleid; dat er eveneens geen

geurhinder te verwachten valt van de aanvoer van mest en vloeibare OBA's die buiten via snelkoppelingen gelost worden; dat de extra geuruitstoot afkomstig van de biogasinstallatie verwaarloosbaar is;

Overwegende dat de uitlaatgassen van de biogasmotoren worden afgevoerd naar de buitenlucht; dat uit de technische data toegevoegd bij de aanvraag blijkt dat de NO_x in de uitlaatgassen van de biogasmotoren onder de 500 mg/Nm³ zal liggen, conform de VLAREM-norm;

Overwegende dat de exploitatie zich niet in een regio bevindt waarvan de grenswaarde voor NO₂ (Europese richtlijn 1999/30/EG: 40 µg/m³) wordt benaderd of overschreden;

Overwegende dat de aspecten veiligheid, stof- en geluidshinder reeds voldoende werden geëvalueerd in het bestreden besluit; dat er hieromtrent geen bezwaren waren van de beroepsindieners;

Overwegende dat de uitbreiding een verhoging van het aantal verkeersbewegingen inhoudt; dat het aantal transporten van 4,9 vrachtwagens naar 15,3 vrachtwagens per week gaat en van 3,8 tractoren naar 6,5 tractoren per week;

Overwegende dat de transporten langs een deel van de dorpskern van Assent moeten gebeuren (via Wissenbeemd, Pastorijstraat, Nieuwstraat, Staatsbaan/N2, oprittencomplex E314); dat het traject ongeveer 235 m langs woongebied met landelijk karakter ligt; dat een deel van de Pastorijstraat over een beperkte lengte van ongeveer 400 m relatief smal en bochtig is; dat er eveneens een wandel- en fietsroutenetwerk loopt langs het traject;

Overwegende dat de toename in transport volgens het MER-rapport als een matig negatief effect wordt ingeschat; dat in de bijzondere voorwaarden van het bestreden besluit reeds een beperking werd opgelegd voor het transport tijdens de schooluren tussen 7u30 en 9u00 en tussen 15u30 en 17u00; dat het aangewezen is om op woensdagen eveneens een verbod op te leggen van 11u30 tot 12u30 en op zon- en feestdagen;

Overwegende dat het bedrijf gelegen is in de vallei van de Begijnenbeek; dat de inrichting grenst aan het Vlaams natuurreservaat 'Begijnenbeekvallei'; dat op het gewestplan natuurgebied met wetenschappelijke aarde of natuurreservaat is; dat de aangrenzende percelen van het Vlaams natuurreservaat deel uit maken van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN-gebied 'Begijnenbeekvallei');

Overwegende dat volgens het ongunstige subadvies van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) van 14 december 2011 het positief effect dat gesuggereerd wordt in het MER-rapport niet juist is; dat er hooguit sprake kan zijn van een iets minder negatief effect van de inrichting wanneer de stallen uitgerust worden met de nieuwe luchtwassystemen;

Overwegende dat de habitats die beïnvloed worden door de ammoniakdepositie vanuit het bedrijf in de toekomst licht zal dalen, zowel wat de verzurende als de vermestende effecten betreft; dat er echter een aanzienlijk oppervlakte, meer dan 12 ha, blijft waarvoor meer dan 10 % van de kritische last voor verzuring en vermesting wordt bijgedragen enkel door het bedrijf Van Dooren; dat deze habitats, vooral alluviale bossen, bovendien grotendeels in het VEN liggen; dat voor een gedeelte hiervan ook in de toekomst meer dan 50 % van de kritische last wordt overschreden, zowel voor verzuring (5,665 ha) als

vermesting (3,96 ha);

Overwegende dat volgens het subadvies en de beoordelingskaders uit het MER- richtlijnenboek 'landbouwdieren' een depositie van meer dan 50 % van de kritische last een significant negatief effect betekent; dat een depositie tussen de 10 % en de 50 % van de kritische last een belangrijke bijdrage betekent, waarvoor milderende maatregelen dienen gezocht te worden;

Overwegende dat het subadvies van ANB uitgaat van chemische luchtwassers op de 4 stallen; dat er in het bestreden besluit echter opgelegd wordt om combiwassers met 85 % ammoniakreductie te voorzien op deze 4 stallen; dat de toekomstige situatie een belangrijke verbetering zal zijn ten opzichte van de huidige situatie; dat er volgens de huidige situatie een NH₃ depositie van 6.595,5 kg NH₃/jaar mogelijk is en dit tot het einde van de vergunningstermijn zijnde 26 augustus 2024; dat in de toekomstige situatie er quasi een halvering van de depositie wordt verwacht zijnde 3.639,15 kg NH₃/jaar tot 3.184,80 kg NH₃/jaar; dat in de bijzondere voorwaarden van het bestreden besluit bovendien wordt opgelegd dat binnen een termijn van 10 jaar stallen 2 en 3 eveneens ammoniakemissiearm worden uitgevoerd; dat dit opnieuw zal zorgen voor een reductie van de ammoniak emissie;

Overwegende dat er een lozing van bedrijfsafvalwater met een effluent van maximum 2 m³/u wordt aangevraagd; dat deze lozing zal gebeuren via een doorsteek onder de Wissenbeemd naar de Begijnebeek in het VEN-gebied; dat het afvalwater afkomstig is uit de overloop van het bufferbekken waarin hemelwater en de dunne fractie van het digestaat, gezuiverd door omgekeerde osmose, wordt opgevangen;

Overwegende dat het geloosde bedrijfsafvalwater zal voldoen aan de algemene en sectorale lozingsvoorwaarden voor het lozen van bedrijfsafvalwater in oppervlaktewater;

Overwegende dat het huishoudelijk afvalwater momenteel alleen wordt behandeld in een septische put; dat een individuele behandelingsinstallatie (IBA) moet worden aangelegd; dat dit reeds werd opgelegd in het bestreden besluit;

Overwegende dat de inrichting in een erosiegevoelige zone ligt; dat de exploitant uitspoeling van de bodem moet voorkomen; dat er voorzien zal worden in de aanleg van een aarden talud langs de Wissenbeemd om onder meer te vermijden dat er uitstroming van materiaal zou zijn naar de Wissenbeemd en het daarnaast gelegen VEN-gebied; dat deze hogere berm tevens kan dienst doen als visuele afscherming van de installatie voor de omgeving;

Overwegende dat de inrichting is gelegen in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied; dat de artikels 11 en 15 van het koninklijk besluit van 28 december 1972 betreffende de inrichting en de toepassing van de ontwerp-gewestplannen en de gewestplannen van kracht zijn; dat de agrarische gebieden bestemd zijn voor de landbouw in ruime zin; dat bij landschappelijk waardevolle agrarische gebieden in de eerste plaats het bestaande landschapskarakter zoveel mogelijk bewaard moet blijven en bijzondere aandacht moet worden besteed aan de esthetische aspecten van nieuwe inplantingen of verbouwingen; dat het doel is het landschap te beschermen of aan landschapsontwikkeling te doen; dat in deze gebieden alle handelingen en werken mogen uitgevoerd worden die overeenstemmen met de in grondkleur

aangegeven bestemming voor zover zij de schoonheidswaarde van het landschap niet in gevaar brengen (artikel 15);

Overwegende dat als bijzondere voorwaarde reeds een landschapsplan werd opgelegd in het bestreden besluit dit teneinde het bedrijf te integreren in het landschap; dat de nieuwe gebouwen in een dal van de Hermansheuvel komen te liggen; dat deze door hun lagere ligging reeds gedeeltelijk aan het zicht onttrokken zullen worden;

Overwegende dat het gebruik van de term landbouw in de ruime zin betekent dat het begrip landbouw niet restrictief, doch ruim moet worden opgevat; dat para-agrarische ondernemingen die ondernemingen zijn waarvan de activiteit onmiddellijk bij de landbouw aansluit en erop afgestemd is; dat de nauwe relatie met het landbouwproductieproces kan volstaan als criterium om tot de beoordeling te komen dat het een para-agrarische activiteit is; dat uit diverse arresten van de Raad van State blijkt dat het begrip 'para-agrarisch' niet restrictief moet worden uitgelegd; dat volgens de arresten evenmin in te zien valt waarom een para-agrarisch bedrijf geen commercieel of industrieel karakter zou mogen hebben;

Overwegende dat uit de MER-studie blijkt dat de aanvraag mits opmaak van een landschapsplan kan geïntegreerd worden op deze plaats; dat de aanvraag in overeenstemming is met de planologische bestemmingsbepalingen;

Overwegende dat de hinder voor mens en milieu en de risico's voor de externe veiligheid, veroorzaakt door de gevraagde inrichting mits naleving van de milieuvergunningvoorwaarden tot een aanvaardbaar niveau kunnen worden beperkt".

V. Ontvankelijkheid van de vordering

5. De tussenkomende partij betwist dat de eerste verzoekster op haar woonplaats hinder kan ondervinden door de vergunde exploitatie. Voorts wordt opgeworpen dat de vordering in hoofde van de tweede verzoekende partij niet ontvankelijk is omdat niet aannemelijk wordt gemaakt dat haar statutaire doelstellingen in het gedrang worden gebracht door de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing.

Beoordeling

6. Vooralsnog bestaat er geen noodzaak om over de opgeworpen excepties een uitspraak te doen. Een onderzoek van en een uitspraak over die excepties is alleen nodig indien zou komen vast te staan dat beide grondvoorwaarden voor het toewijzen van de vordering tot schorsing vervuld zijn, wat, zoals hierna zal blijken, niet het geval is.

VI. Onderzoek van de vordering

7. Overeenkomstig artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan slechts tot de schorsing van de tenuitvoerlegging worden besloten onder de dubbele voorwaarde dat ernstige middelen worden aangevoerd die de vernietiging van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

8. Met betrekking tot de schorsingsvoorwaarde van het moeilijk te herstellen ernstig nadeel wordt in het verzoekschrift het volgende uiteengezet :

"V.1. MTHEN in hoofde van de eerste verzoekende partij

Naar aanleiding van de uiteenzetting van het belang is gebleken dat de eerste verzoekende partij woonachtig is in de omgeving van de bouwplaats waar de exploitatie-uitbreiding zal plaatsvinden. Uit de meervoudige hinder die zij als gevolg van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing kan ondergaan, blijkt dat de door haar ingeroepen nadelen ernstig en moeilijk herstelbaar zijn.

De eerste verzoekende partij is eigenares en bewoonster van de woning gelegen aan 3460 Assent (Bekkevoort), Pastorijstraat 5. Deze woning is gelegen aan de (niet-uitgeruste) en enige toegangsweg naar de site waar de agro-industriële bouwwerken en activiteiten worden voorzien. Alle verkeersbewegingen van en naar de agro-industriële site zullen bijgevolg passeren langs de (smalle) straat en de woning van eerste verzoekster. De eerste verzoekende partij verwijst terzake ook naar wat hierover werd opgemerkt in de feitenuiteenzetting, met inbegrip van de situeringskaartjes en foto's.

Haar woning is ook gelegen op relatief korte afstand (...) van de site waar de werken worden gepland. De site waar de bouwwerken en industriële installatie worden voorzien, wordt gekenmerkt door zijn unieke landschaps- en natuurwaarden. Het bedrijf ligt meer specifiek aan de voet van de flank van de

Hermansheuvel, die een algemeen erkend uniek landschappelijk gegeven is. Het betrokken project wordt uitgevoerd op en in de flanken van die heuvel en zal zonder twijfel een negatieve impact hebben op die waardevolle omgeving.

De werken zullen hoe dan ook een ontsierend effect hebben op dit gaaf landschap, waardoor meteen ook de belevingswaarde van haar leefomgeving wordt aangetast. De constructies zullen zich immers als een storend mikpunt opdringen aan het landschap en aldus aanleiding geven tot landschapsverontreiniging.

Dat alsnog werk zou moeten worden gemaakt van een landschapsintegratieplan neemt overigens niet weg dat de visuele aantasting in bepaalde mate zal/kan blijven bestaan. Overigens, heeft de eerste verzoekende partij geen enkele zekerheid of dit plan afdoende zal zijn om die verstoring te remediëren, nu de inhoudelijke invulling en de concrete timing onbekend en vaag zijn en, meer nog, in essentie aan de aanvrager wordt overgelaten.

Hoewel zij vanuit haar woning geen rechtstreeks zicht heeft op dit landschap wordt haar onmiddellijke leefomgeving gekenmerkt door de schoonheid van dit uniek landschap: nagenoeg dagelijks passeert zij dit landschap, vaak om er te wandelen. Een groot aantal fiets- en wandelroutes bevinden zich immers in die omgeving. De Raad van State heeft reeds herhaaldelijk dat visuele hinder of esthetisch nadeel, waaronder het verlies of de aantasting van een waardevol uitzicht, en het daardoor verminderde woongenot, een moeilijk te herstellen ernstig nadeel uitmaakte.

Bovendien zal de ingebruikneming van de vergunde gebouwen, constructies en industriële biogasinstallatie, conform de bestemming waartoe deze werden vergund, aanleiding geven tot aanzienlijke mobiliteitshinder, die de verkeersveiligheid en de verkeersleefbaarheid van de concrete leef- en woonomgeving van de eerste verzoekende partij zullen aantasten. Terzake dient te worden onderstreept, dat ook in de milieueffectrapportage wordt erkend dat het project aanleiding geeft tot meer verkeersbewegingen (een vervijfvoudiging van het aantal verkeersbewegingen). Voor zwaar verkeer is er in het MER een indicatieve tabel die aangeeft dat een 'matig negatieve' impact is te verwachten (op een schaal van verwaarloosbaar-gering-matig-significant). Het is een feit van algemene bekendheid dat met die toename van het aantal verkeersbewegingen, niet alleen de verkeersveiligheid afneemt, maar ook secundaire milieuhinder wordt veroorzaakt als gevolg van geluidsoverlast, trillingshinder en stofhinder. Door dit alles neemt de verkeersleefbaarheid van de omgeving af. In dit verband zou tevergeefs worden tegengeworpen dat de hinder wordt gemilderd door het verbod om op bepaalde uren, kort voor en na de schooluren, en op zon- en feestdagen transporten te organiseren. Die maatregelen beletten niet dat de eerste verzoekende partij overdag, buiten de gestelde uren en dagen, de hinder moet ondergaan. Overigens dient andermaal te worden aangemerkt dat de bijzondere milieuvergunningsvoorwaarde een beperkt toepassingsbereik heeft, nu die slechts van toepassing is op het transport van niet-bedrijfseigen grondstoffen, en dus het andere vervoer (dieren, bedrijfseigen grondstoffen, ...) ongemoeid laat.

Al deze hinderaspecten zijn zonder meer ernstig te noemen. Ze werken rechtstreeks in op de kwaliteit van het woon- en leefklimaat van de eerste verzoekende partij. Als dusdanig raken ze in een of ander opzicht aan het

grondwettelijk gewaarborgd recht op een gezond leefmilieu van de eerste verzoekende partij (art. 23 Gw). Nutteloos zou men voorhouden dat die hinder op een verschillende wijze kan beleefd worden en bijgevolg van subjectieve aard is. De Raad van State verwierpt dergelijk argument als niet relevant.

Dat de hier ingeroepen nadelen niet alleen ernstig zijn, maar ook moeilijk te herstellen, spreekt voor zich. Het is niet mogelijk om een aangetast woongenot, hoe tijdelijk die aantasting ook moge zijn, te herstellen.

Nu de exploitant titularis is geworden van een milieuvergunning zijn de civielrechtelijke actiemogelijkheden van de eerste verzoekende partij om een einde te stellen aan de hinder die de exploitatie met zich meebrengen, beperkt tot een procedure voor de burgerlijke rechtbank waar zij in het kader van het burenhinderleerstuk enkel een geldelijke compensatie, maar in principe geen rechtstreekse maatregel ter beëindiging van de hinder zal kunnen vorderen. Ook in dit opzicht is het nadeel moeilijk herstelbaar.

Dit alles heeft voor gevolg dat de eerste verzoekende partij bij gebrek aan een schorsing van de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit zijn wooncomfort gedurende geruime tijd onherstelbaar aangetast ziet en de hiermee gepaard gaande onaanvaardbare hinder lijdzaam zal moeten ondergaan.

V.2. MHTEN in hoofde van de tweede verzoekende partij

Er wordt aangenomen dat een milieuvereniging een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan ontlenen aan de weerslag van de bestreden beslissing op de natuur- en landschapswaarden (en bijgevolg op de statutaire doelstellingen die zij beoogt te verwezenlijken). De getroffen natuur- en landschappelijke waarden vallen onmiskenbaar binnen het territoriaal en materiaal toepassingsgebied van het statutaire doelstellingskader van de tweede verzoekende partij.

De Raad van State aanvaardde reeds het nadeel dat een plaatselijke milieuvereniging zou lijden bij de uitbreiding van een bedrijf aan de rand van een waardevol bos. In het bijzonder werd daar verwezen naar enerzijds de activiteiten van de vereniging, die zich in het verleden steeds alert had getoond en opgekomen was voor het behoud van het bos wanneer nodig, en anderzijds voorliggende wetenschappelijke documenten waaruit het bijzonder waardevolle karakter van het bos bleek. Deze rechtspraak kan naar analogie worden toegepast op de voorliggende situatie.

In casu betreft het getroffen leefmilieu, de natuur- en landschapswaarden die voorkomen in de onmiddellijke en ruimere omgeving van de geplande varkenshouderij. Het waardevolle en uitzonderlijke karakter van deze natuur- en landschapswaarden staat buiten kijf.

Zoals uitvoerig werd toegelicht in de feitenuitzetting en het belang, is de vestigingsplaats van de geplande exploitatie gelegen in en omgeven door gebieden die in alle opzichten juridisch beschermd zijn omwille van de aanwezigheid van die natuur- en landschapswaarden.

Volgens het gewestplan Aarschot-Diest (KB van 7 november 1978) is het goed gelegen in een landschappelijk waardevol agrarisch gebied. Dat de inplantingsplaats gelegen is in een zeer kwetsbare omgeving uit het oogpunt van het landschap, blijkt temeer nu de exploitatie grotendeels binnen een vlakrelict 'Holle wegen Zeik en vallei van de Begijnenbeek' is gelegen.

In het (ontwerp van) gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Bekkevoort

wordt de landschappelijke kwaliteit van de site ten zeerste benadrukt (...).

Het bedrijf grenst bovendien aan het Vlaams natuurreservaat 'Begijnenbeekvallei', dat op het gewestplan natuurgebied met wetenschappelijke waarde of natuurreservaat is. De aangrenzende percelen maken tevens deel uit van het Vlaams Ecologisch Netwerk (VEN-gebied 'Begijnenbeekvallei'). Het projectgebied ligt ook in een complex van biologisch waardevol tot biologisch zeer waardevol gebied, dat zich verder uitstrekt over de aanpalende vallei. Het ecologisch belang van de Begijnenbeekvallei wordt verder ook beklemtoond in het (ontwerp van) gemeentelijk ruimtelijk structuurplan van Bekkevoort (...).

Het gebied waar de toekomstige exploitatie is gesitueerd, ligt volgens de ecosysteemkwetsbaarheidskaart in ecosysteem kwetsbaar gebied. Omwille van die kwetsbaarheid, betekent de aanwezigheid van het bedrijf en uitbreiding ervan een (aanhoudende) druk op het aanwezige ecologische systeem (verzuring en vermesting).

De mogelijke aantasting van de vergunde exploitatie is dan ook meervoudig.

De tweede verzoekende partij heeft niet alleen concreet te vrezen dat het aanpalend natuurgebied dat zij mede in beheer heeft wordt bedreigd door verdere verzuring en vermesting als gevolg van de aanhoudende ammoniakdepositie. Er kan evenmin worden tegengesproken dat de grootschalige bouwwerken die nodig zijn om de thans vergunde exploitatie mogelijk te maken hoe dan ook een verstoring van het unieke landschap zal veroorzaken. Precies om die reden acht de bestreden beslissing de werken slechts vergunbaar mits een landschapsintegratieplan wordt opgesteld. Zoals echter aangetoond naar aanleiding van de bespreking van de middelen, kan op heden geenszins de effectiviteit van dat plan worden nagegaan, nu dat plan nog moet worden opgesteld en de uitvoeringstermijnen noch de wijze waarop dat plan zal worden opgevat, vaststaat.

Vergeefs zou in dit verband nog worden opgeworpen dat die aantasting van het landschap niet in causaal verband staat met de milieuvergunning, maar slechts met de stedenbouwkundige vergunning die eerder werd toegestaan. Immers zonder de thans verleende milieuvergunning kan de stedenbouwkundige vergunning niet worden uitgevoerd, nu zij aan de milieuvergunning is gekoppeld, terwijl die bouwwerken niet nodig zijn zonder de thans voorgenomen en door het bestreden besluit vergunde exploitatie.

Op zich levert dit al een ernstig nadeel op voor de tweede verzoekende partij, nu het behoud, het beheer en de verbetering van de natuur- en landschapswaarden de kern van haar bestaan uitmaakt, zoals blijkt uit haar statutaire doelstellingen. Dat natuur- en landschapsherstel zonet onmogelijk, dan toch vaak heel moeizaam te herstellen, en in ieder geval een werk van zeer lange adem is, is een feit van algemene bekendheid. Precies daarom wordt op internationale en nationale fora het preventie- en voorzorgsbeginsel (prevention and precautionary principle) algemeen erkend.

Bovendien zal de aantasting van de landschaps- en natuurwaarden ook een negatieve weerslag hebben op de belevingswaarde van het gebied, dat nu vanuit oogpunt van zachte recreatievormen (fietsen, wandelen, natuureducatie) grote aandacht krijgt. Ook de tweede verzoekende partij investeert veel in het

organiseren van themawandelingen en natuureducatie in het gebied. Ook dit aspect raakt de doelrealisatie van de tweede verzoekende partij.

Elk feit dat de realisatie van de statutair doelstellingen van een vereniging verhindert of bemoeilijkt, dient als ernstig te worden beschouwd, nu het in een of ander opzicht raakt aan het grondwettelijk recht op vrijheid van vereniging (art. 21 Gw - art. 11 EVRM.). Er mag evenmin worden vergeten dat het inrichten van recreatieve activiteiten, zoals themawandelingen, bijdraagt tot het draagvlak voor natuur en de werking van de natuurvereniging in kwestie, en aldus ook bijdraagt tot haar naambekendheid. Ook de aantasting van de belevingswaarde is uiteraard moeilijk te herstellen".

Beoordeling

9. Wat betreft de beweerde verkeershinder, blijkt uit het MER dat de bestaande inrichting een verkeersstroom genereert van ongeveer 4,9 vrachtwagens en 3,8 tractoren per week en dat deze in de met het bestreden besluit vergunde toestand zal stijgen tot 15,3 vrachtwagens en 6,5 tractoren per week. Een toename van het verkeer met gemiddeld twee vrachtwagens en een halve tractor per dag, met alle bijhorende hinder, kan niet beschouwd worden als een ernstige aantasting van eerste verzoeksters woonkwaliteit en mist als dusdanig de vereiste ernst om de schorsing van de bestreden milieuvergunning te verantwoorden.

Bij de beoordeling van de negatieve visuele impact op het betrokken landschap, kan vooreerst niet worden voorbijgegaan aan de bestaande bebouwing op de plaats van exploitatie, met name vier varkensstallen, een loods en drie mestsilos. Het ontsierend effect van de nieuwe inrichtingsonderdelen op een "gaaf" landschap moet derhalve gerelativeerd worden. Bovendien erkent de eerste verzoekster dat zij vanuit haar woning geen rechtstreeks zicht heeft op het als uniek aangemerkte landschap. De verstoring van haar genot als wandelaarster in de betrokken omgeving, vormt geen nadeel dat op zich de voor een schorsing vereiste graad van ernst vertoont.

De vaststelling dat de bestreden beslissing betrekking heeft op een bestaande inrichting, die hoe dan ook vergund is tot 26 augustus 2024,

impliceert dat de tweede verzoekende partij niet fundamenteel geraakt wordt in de realisatie van haar statutaire doelstellingen, inzonderheid voor zover deze bestaan uit het behoud, het beheer en de verbetering van de natuur- en landschapswaarden binnen haar werkingsgebied. Voorts toont de tweede verzoekende partij niet met overtuigende gegevens aan dat de vergunde uitbreiding in vergelijking met de bestaande toestand, een onherstelbaar negatieve weerslag heeft op het nabijgelegen natuurgebied dat zij in medebeheer heeft.

10. Hieruit volgt dat niet voldaan is aan één van de bij artikel 17, § 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State opgelegde voorwaarden om de schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing te kunnen bevelen.

Die vaststelling volstaat om de vordering af te wijzen.

BESLISSING

1. Het verzoek van Pieter Van Dooren tot tussenkomst in het administratief kort geding wordt ingewilligd.

2. De Raad van State verwerpt de vordering.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van achttien oktober tweeduizend en twaalf, door de Raad van State, VIIe kamer, samengesteld uit:

Peter Sourbron,	staatsraad, waarnemend voorzitter,
bijgestaan door	
Elisabeth Impens,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Elisabeth Impens

Peter Sourbron